

Maria Wielgus-Wysocka, Jacek Wysocki

Równina Dolna, st. III, gm. Korsze,
woj. olsztyńskie, AZP 15-68/6

Informator Archeologiczny : badania 31, 154-155

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sam nasyp kurhanu miał kształt od strony zewnętrznej dość nieregularny, zbliżony do kwadratu o wymiarach 12 x 12 m, a pusta przestrzeń we wnętrzu, również kształtu zbliżonego do kwadratu miała wym. około 4 x 4 m. Wymiary te są analogiczne do wymiarów w kurhanie nr 2, który miał średnicę 12 m, a przestrzeń w środku średnicę 4 m. Tak więc szerokość wału u podstawy wynosiła tyle, ile szerokość wewnętrznej, pustej przestrzeni.

Po wykonaniu planu nasypu kamiennego zdjęto nasyp w ćwiartce południowo-wschodniej obiektu, wykonując plany przekrojów pionowych wału w tej części. Nasyp kamienny kurhanu miał wysokość około 1m. Był on bardziej zwarty od strony wewnętrznej, natomiast mniej zwarty od zewnątrz. Jest to wynik zniszczeń. U dołu nasypu występowały wyraźnie większe kamienie.

Po zdjęciu nasypu kamiennego w ćwiartce południowo-wschodniej oraz bruku kamiennego w środku kurhanu, odczyszczono powierzchnię na poziomie calca, który tworzyła glina. Rysowały się tutaj 2 niewielkie jamy. W trakcie eksploracji okazało się jednak, że były to wyłącznie przebarwienia powierzchniowe, nie zaś celowe obiekty. W centralnej części nie było grobu. Natomiast w warstwie pod kamieniami występowały ślady spalenizny oraz liczne ułamki ceramiki. Charakter tej warstwy oraz kwestię obecności ewentualnego grobu wyjaśnić mogą tylko przyszłe badania przy odsłonięciu pełnej powierzchni pod kurhanem. Na tym zakończono prace w 1997 r. W trakcie badań znajdowano liczne ułamki ceramiki kultury przeworskiej oraz mniej liczne z okresu nowożytnego. Nie znaleziono innych zabytków.

Równocześnie prowadzono prace rekonstrukcyjne kurhanu nr 2 w celu odtworzenia go w pierwotnym kształcie, tzn. sprzed zniszczeń. Usypano nasyp kamienny na całej powierzchni na wysokości około 50 cm. Naszym zdaniem uzasadniona jest pełna rekonstrukcja najlepiej zachowanych kurhanów nr 1 i 2 oraz kurhanu nr 3, który jako jedyny posiadał zachowany wieniec kamienny.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Prahistorii UAM w Poznaniu.

Wyniki badań zostaną opublikowane.

Prace zakończono.

RÓWNINA DOLNA, st. III, gm. Korsze, woj. olsztyńskie, AZP 15-68/6

- ślady osadnictwa z wczesnej epoki żelaza
- cmentarzysko z późnego okresu wpływów rzymskich (III-V w.)
- osada wczesnośredniowieczna

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. mgr. Marię Wielgus-Wysocką i Jacka Wysockiego. Finansowane przez PSOZ. Trzeci sezon badań. Łącznie przebadano powierzchnię 5 arów.

Prace skoncentrowano w obrębie terenu najbliższego wybierzyska piasznicy. Prowadzono jednocześnie eksplorację na cmentarzysku (wykopy 17, 19, 21, 22) i w części osadniczej (wykop 16 — niezakończona eksploracja w roku 1996, wykopy 18, 20). W obrębie osadniczej części stanowiska eksplorowane były obiekty osady wczesnośredniowiecznej — paleniska i jamy, w wypełniskach, których znajdował się materiał ceramiczny oraz kostny. W obrębie wykopu 20, pod około 80-centymetrową warstwą piasku pochodzenia eolicznego, stwierdzono występowanie osadniczej warstwy z wczesnej epoki żelaza. Na badanej części cmentarzyska odsłonięto kolejną partię grobów jamowych (30 obiektów) i popielnicowych (4 obiekty) oraz pochówki szkieletowe końskie (5 obiektów). Zarówno groby popielnicowe, jak i jamowe, wyposażone były w dużą ilość przedmiotów (osełki, przęśliki ceramiczne i bursztynowe, noże i nożyce żelazne, sprzączki, nity, okucia), ozdób brązowych i żelaznych (fibule kuszowate) oraz paciorków szklanych i bursztynowych. Groby popielnicowe zawierały znacznych rozmiarów popielnicę obsypaną szczątkami stosu. W grobach jamowych kości (niejednokrotnie przemyte) występowały często w zwartej konkrecji, sugerującej umieszczenie ich w chwili pochówku w organicznym pojemniku. Zarówno groby jamowe, jak i popielnicowe, wyposażone były w przystawki. Zwraca uwagę duża ilość naczyń miniaturowych. Odkryte na cmentarzysku konie, o układzie szkieletu wskazującym na pochowanie żywego zwierzęcia, posiadały w wyposażeniu elementy rzędu (sprzączki, nity, rozdzielacze, aplikacje) oraz żelazne wędzidła.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w PSOZ w Olsztynie.

Wyniki badań zostaną opublikowane.

Z uwagi na stałe zagrożenie stanowiska badania na cmentarzysku będą kontynuowane.

RUSIEC, st. 2, gm. Nadarzyn, woj. warszawskie, AZP 60-64/34

- ślady osadnictwa kultury ceramiki sznurowej (neolit)
- ślady osadnictwa kultury łużyckiej (okres halsztacki)
- osada hutnicza kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)
- ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego
- ślady zabudowań dworskich z XVI w.

Przedinwestycyjne, ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w okresie od maja do września z przerwą w sierpniu przez dr. Adama Walusia przy współudziale mgr. Dariusza Ma-nasterskiego. Finansowane przez Pangamo, Sp. z o.o. z siedzibą w Grodzisku Mazowieckim. Pierwszy sezon badań. Przebadano 12,116 m².

Stanowisko zlokalizowane jest na stoku i krawędzi terasy rzeczki Zimna Woda, w zachodniej części wsi Rusiec. Powierzchnia jego wynosi ponad 5 ha. Odkryto i wyeksplorowano w całości 270 obiektów: 244 piece hutnicze, kamiennieo-drewnianą studnię, 5 obiektów mieszkalnych w typie półziemianek oraz 19 jam o charakterze gospodarczym. Najliczniej reprezentowane piece hutnicze, o średnicach od 60 do blisko 100 cm, z zachowanymi niekiedy resztkami glinianych szybów, tworzyły dwa skupiska: pierwsze, złożone z 214 dymarek, znajdowało się w północnej partii stanowiska, drugie, obejmujące 25 pieców, w części południowej. Pomiędzy skupiskami znajdował się pusty pas szerokości 75 m. Kamiennieo-drewniana studnia, związana bez wątplenia z produkcją hutniczą, usytuowana była na północnym krańcu skupiska pierwszego. Wszystkie obiekty określone jako mieszkalne zlokalizowane były w zachodniej partii stanowiska i wyznaczały od tej strony jego skraj. W wypełniskach tych obiektów znaleziono ułamki ceramiki z wczesnego i późnego okresu wpływów rzymskich oraz gliniany przęślik. Z okresu wpływów rzymskich pochodziła też zdecydowana większość obiektów określonych jako jamy. Tylko trzy z nich zawierały ceramikę kultury łużyckiej, a jedna ułamki naczynia z XII-XIII wieku. W południowo-wschodniej partii badanej części stanowiska natrafiono na liczne materiały z XVI w.: ułamki ceramiki, kafle z polewą, fragmenty cegieł (tzw. palcówki) oraz srebrną monetę pruską z 1542 roku. Ze względu na charakter materiału późnośredniowiecznego, dopuścić należy możliwość istnienia w tym miejscu zabudowań dworskich. O istnieniu w Ruścu tego typu obiektu wraz z murowaną kaplicą informują źródła historyczne.

Badania będą kontynuowane.

RYBCZYŻNA, st. 6, gm. Rajgród, woj. łomżyńskie, AZP 25-82/43

- obozowisko kultury janisławickiej (mezolit)
- obozowisko kultury niemeńskiej (eneolit)
- ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu
- osada z późnego okresu wpływów rzymskich
- osada z fazy prudziskiej (okres wędrówek ludów, fazy D i E)
- osada wczesnośredniowieczna
- osada późnośredniowieczna
- osada nowożytna - „Dworczyško”

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 6 do 23 października przez mgr. Jerzego Marka Łapo. Finansowane przez PSOZ. Przebadano powierzchnię 409 m².

Badania miały charakter intrerwencyjny w związku z konsekwentnym niszczeniem stanowiska poprzez budowę domków letniskowych oraz rozjeżdżanie przez samochody szczytowych partii piaszczystego pagórka.

Stanowisko położone jest na piaszczystym cyplu, na zachodnim brzegu jeziora Dręstwo, 1000 m na południowy wschód od wpływu rzeki Jegrzni. Zostało odkryte w 1989 roku podczas badań po-